

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСВІТНЬОГО ОКРУГУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Т. С. Попова

Україна, м. Київ, Інститут проблем виховання НАПН України

Одним із найважливіших аспектів реформування системи освіти в Україні є утворення освітніх округів, особливо в сільській місцевості, з метою забезпечення рівного доступу дітей до якісної освіти незалежно від місця їх проживання. Разом з тим в умовах інформаційного розвитку сучасна освітня сфера зазнає значних змін, вимагаючи активного використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховній, управлінській, фінансовій діяльності. Адже саме нові технології дозволять підвищити ефективність управління та рівень підготовки підростаючого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Зростання вимог держави і суспільства до якості, доступності освітніх послуг у регіонах, у сільській місцевості, нерівномірність наповнюваності шкіл, застаріла матеріально-технічна база, проблеми з кадровим забезпеченням особливо загострили потребу взаємозв'язку між закладами освіти. Саме тому педагогічна практика і наука запропонували створити нові мережеві форми організації територіальних освітніх систем – добровільні об'єднання навчальних закладів – освітні округи.

У результаті аналізу чинного Положення про освітній округ (2010 року) основними положеннями функціонування окружної освітньої системи вважається: наявність мети, функцій і завдань діяльності. Організація діяльності освітніх округів направлена на вирішення основних завдань, таких як: створення єдиного освітнього простору в межах адміністративно-територіальної одиниці та належних умов для забезпечення навчально-виховного процесу, реалізація допрофільної підготовки і профільного навчання, розвиток творчих здібностей, нахилів, обдарувань дітей, впровадження сучасних освітніх технологій [3].

Проте чітких функцій освітнього округу в даному положенні не окреслено. Однак у дослідженнях таких науковців, як Ф. Афанасьєв, В. Маслов, В. Пікельна, О. Удод визначено, що загалом освітній округ реалізує наступні функції: управлінську, інноваційну, навчально-виховну, методичну, представницьку та інформаційну. На нашу думку, інформаційна функція є основною. Адже саме від неї залежить ефективність управління всіма навчальними закладами – суб'єктами округу, та здійснення навчально-виховної

діяльності – задоволення інформаційних потреб учнів, батьків та педагогів.

Так вітчизняний науковець Н. Мельник стверджує, що ефективне інформаційне забезпечення управління організаційно-педагогічною діяльністю освітнього округу можливе лише за таких умов:

- розроблення моделі інформаційного супроводу управління, що забезпечує поточне регулювання функціонування та розвитку окружної освіти на основі перманентного освітнього моніторингу;

- визначення цілей і змісту функцій основних субмоделей інформаційного забезпечення управління суб'єктами освітнього округу;

- визначення науково-організаційних умов для створення чіткого механізму збирання, збереження й оброблення необхідної управлінської інформації та здійснення оперативного зворотного зв'язку в єдиному окружному управлінському циклі;

- відповідної підготовки учасників цього процесу в освітньому окрузі, спрямованої на адресну роботу з безпосередніми його виконавцями – суб'єктами освітнього округу;

- створення окружного аналітико-моніторингового центру;

- розроблення технології освітнього моніторингу в системі інформаційного забезпечення управління організаційно-педагогічною діяльністю освітнього округу [2].

Інтенсивне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу освіти забезпечує інформатизацію таких основних видів діяльності: освітньої (навчально-виховного процесу, роботи з обдарованими дітьми, підвищення кваліфікації педагогів за дистанційною формою навчання); управлінської (освітнім процесом, контингентом учнів, матеріально-технічними, інформаційними та кадровими ресурсами); автоматизації управлінських і педагогічних процесів; узгодженого оброблення та використання інформації; повноцінного інформаційного обміну.

Отже, слід зазначити, що саме впровадження даних умов і застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій дає можливість створення єдиного інформаційного освітнього простору, необхідного для реалізації взаємовідносин усіх навчально-виховних закладів, об'єднаних для здійснення освітньої діяльності та забезпечення культурно-освітніх потреб учнів, вихованців, батьків і педагогів. Саме завдяки єдиному інформаційному освітньому простору всі учасники освітнього округу матимуть можливість отримувати максимум корисної пізнавальної інформації та вирішувати ряд питань в управлінні:

- для всього округу в цілому – це підвищення якості навчального процесу;

прийняття більш ефективних управлінських рішень; швидкий доступ до організаційної інформації стосовно діяльності та взаємодії всіх суб'єктів та округу в цілому; моніторинг руху учнівського контингенту; ведення особових справ співробітників та учнів, економія матеріальних і людських ресурсів; організація дистанційного навчання; забезпечення комунікації всіх учасників освітнього процесу; створення електронного документообігу; функціонування оперативного мережного обміну інформацією між суб'єктами округу, що сприяє поліпшенню взаєморозуміння та співробітництва між усіма навчальними закладами округу;

- для вчителів: робота з мультимедійними засобами під час проведення занять, автоматизація тестового контролю знань; ведення класних журналів; ведення власних даних; підготовка звітів про присутність та успішність учнів; оперативна передача необхідної інформації через мережу;

- для учнів: доступ до щоденника, в якому автоматично відбувається оцінювання та відмічання боргів; швидкий обмін інформацією між учасниками освітнього процесу в межах освітнього округу, доступ до електронних баз даних для самостійної роботи; доступ до розкладу уроків;

- для батьків: полегшення спілкування з учителями, постійний доступ до інформації про успішність та відвідування занять учнями.

Таким чином, реалізація перерахованих вище можливостей засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє забезпечити вільний доступ до освітньо-пізнавальних ресурсів, здійснити контроль якості освіти та ефективне управління освітнім процесом між усіма навчальними закладами округу.

Організація діяльності освітнього округу полягає не лише у впровадженні нових способів управління педагогічним процесом, а й у використанні сучасних технологій навчання та виховання. Сьогодні виділяють такі основні напрями використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі:

- як засоби навчання, що удосконалюють процес викладання, підвищуючи його якість;

- як ефективні інструменти для навчання та пізнання;

- як об'єкти вивчення;

- як засоби творчого розвитку учня;

- як засоби автоматизації контролю, тестування та психологічної діагностики;

- як засоби комунікації;

- як засоби для організації інтелектуального дозвілля, розвивальних ігор.

Практично використовувати інформаційно-комунікаційні технології можна лише в тому випадку, коли учні активно застосовують їх як безпосередньо в освітньому процесі, так і при самостійній домашній роботі.

Важливим є те, що на сьогодні інформаційно-комунікаційні технології надають нові перспективи для розвитку освіти та докорінно модернізують дидактичні підходи, методологічні засади організації освітнього процесу.

У даний час існує великий вибір сучасних програмних засобів, які надають можливість підтримувати і накопичувати оперативні дані та робити більш доступними інформаційні потоки між основними учасниками освітнього процесу округу: адміністраціями, учителями, учнями та батьками. Завдяки їм надається можливість швидко та ефективно приймати управлінські рішення. Саме сучасні інформаційно-комунікаційні технології дозволяють значно полегшити роботу усіх навчальних закладів освітнього округу, упорядкувати ведення шкільної документації, систематизувати управлінську діяльність. Водночас зможуть забезпечувати вищі органи управління звітністю та повною й оперативною інформацією про діяльність школи, забезпечувати моніторинги навчального процесу та відповідний рівень контролю у навчальному закладі. Усе це, безумовно, повинно доброту вплинути на якість навчально-виховного процесу.

Проте необхідно зазначити, що реформування системи освіти та ефективне застосування сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій в її діяльності може бути успішним лише за умови матеріальної підтримки з боку держави.

З огляду на вищезазначене стає очевидним, що використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні освітою виводить цей процес на новий рівень існування освітнього округу та дозволяє ефективно здійснювати навчально-пізнавальну діяльність.

Література:

1. Кравчина О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні освітою в системі загальної середньої освіти / О. Кравчина // Інформаційні та комунікаційні технології навчання в системі загальної середньої освіти зарубіжних країн: навч.-метод. посібник.; за заг. ред. О.В. Овчарук, В.Ю. Биков. – К. : Педагогічна думка, 2012. – С. 126-141.

2. Мельник Н. А. Освітній округ: основні завдання та функції [Електронний ресурс] / Надія Адамівна Мельник // Народна освіта. – 2012. – Випуск №3(18). – Режим доступу: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/18/statti/melnik.htm.

3. Положення про освітній округ, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 № 777 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/other/8841>.